

Hvis man ser på institutionernes årlige optag, fremgår det, at ca. 80% af institutionerne har et optag på under 200 og knap halvdelen et optag på under 100 studerende årligt til samtlige fagretninger på hele institutionen. Særligt kan det bemærkes, at over 80% af KVVU-institutionerne har et samlet optag til alle institutionens fagretninger på et videregående niveau på under 100. Knap 50% af disse har et optag på under 50, jvf. cirkeldiagrammerne nedenfor. (Ikke optrykt her).

Søgningen til de videregående uddannelser er vokset jævnt igennem de seneste 20 år med ca. 1% om året. I perioden fra 1978 til 1997 er tilgangen til de videregående uddannelser således vokset fra 27.270 til 49.787 nyoptagne om året. Tilsvarende er den samlede studenterbestand på institutionerne i samme periode vokset fra 108.862 studerende til 161.235 studerende. Meroptaget er hovedsageligt sket i i storbyerne på bekostning af landområderne. Fordelingen mellem de forskellige uddannelsesniveauer har været relativt stabil over den pågældende periode.

Hvis man ser på den geografiske fordeling af institutionerne, så finder man langt den største koncentration af institutioner omkring de fire største byer, nemlig København, Aarhus, Odense og Aalborg. Således er f.eks. ca. 1/4 af alle de videregående uddannelsesinstitutioner placeret i hovedstadsregionen, herunder 7 ud af i alt 12 universitetslovsinstitutioner. Derudover er der en markant koncentration af institutioner omkring universitetsbyerne Aarhus, Odense og Aalborg. Knap halvdelen af alle videregående uddannelsesinstitutioner er placeret enten her eller i hovedstadsregionen. I alt 60% af de uddannelsessøgende optages ved institutioner i enten Århus eller København, og tallet når op på ca. 80%, hvis man medregner de to øvrige uddannelsescentre, nemlig henholdsvis Fyns og Nordjyllands amt. De resterende amter har typisk et optag på 1-3% af den samlede søgning til de videregående uddannelser.

2.2. DEN INSTITUTIONELLE STRUKTUR

De videregående uddannelsesinstitutioner stiles som nævnt over for stigende og stadigt mere differentierede krav og udfordringer på en lang række felter. Det er derfor vigtigt at få afklaret, om institutionerne har de fornødne redskaber – og den rigtige størrelse – til succesfuldt at leve

op til alle disse krav. Har institutionerne netop de rammebetingelser, der vil gøre dem i stand til at løfte sig op på den højeste internationale standard på alle uddannelsesniveauer? Dette vil være de centrale spørgsmål, der vil blive søgt besvaret i det følgende.

Faglig kvalitet og fornyelse

Et af de mest afgørende kendetegn ved samfundsudviklingen i disse år er den massive vækst i omfanget af ny viden og nye metoder inden for næsten alle fagområder. Set fra uddannelsessektorens side er en af de væsentligste konsekvenser heraf, at institutionerne – for at levere en tidssvarende og dækkende undervisning – må have en tilstrækkelig faglig bredde og dybde til at følge med i den hastige vidensudvikling. Dette sætter de små institutioner med en beskeden bredde i lærerstaben under pres. Skal de lade lærerne specialisere sig på bekostning af den faglige bredde, eller skal man satse på en faglig bredde på bekostning af ajourført viden og specialisering? Mange steder udfører underviserne et imponerende arbejde for at sikre en undervisning på et tidssvarende og højt fagligt niveau, men spørgsmålet er, om de mange små institutioner i længden er tilstrækkeligt rustet til at tilvejebringe en tilstrækkelig faglig bredde og dybde til at levere undervisning på et tilstrækkeligt opdateret og kvalitativt grundlag?

Ifølge de gennemførte uddannelsesevalueringer er svaret nej. De evalueringsrapporter, der systematisk har sammenlignet kvaliteten i små faglige miljøer med kvaliteten i tilsvarende store miljøer, hæfter sig entydigt ved, at de mindre faglige miljøer ofte ikke magter at løfte undervisningsopgaverne på et tilstrækkeligt kvalitativt niveau. Dette er f.eks. tilfældet i evalueringerne af henholdsvis bygningsingeniøruddannelsen og maskin-, produktions- og skibsingeniøruddannelsen. I begge evalueringsrapporter peges der på, at de stigende krav til uddannelserne betyder, at de små miljøer ikke kan levere uddannelse med en fornøden faglig bredde og dybde. Bl.a. fremhæves det, at antallet af tilvalgsfag på de mindre steder er for få til, at de studerende kan få en bred uddannelse med reelle muligheder for specialisering på et fagligt forsvarligt niveau. I førstnævnte rapport anbefales det direkte, at de mindre uddannelsessteder nedlægges eller indfusioneres i større miljøer med henblik på at sikre kvaliteten. Pointen gentages i evalueringen af de videregående tek-